

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Co/36/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7711201433
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7711201433.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu : T..N..T.. N. N., bytom P. B. O., V. XX7, proti žalovanému : Y.. P. U., X. T., B. U. XX, v konaní o určenie, že žalovaný nie je sudcom Okresného súdu Michalovce, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava č.k. 9C/92/2011-30 zo dňa 22. novembra 2011

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Uznesením súd prvého stupňa konanie o určenie, že Y.. P. U. nie je sudcom Okresného súdu Michalovce, zastavil a rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia vec postúpi Súdnej rade Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave na ďalšie konanie. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak v zmysle ust. § 103, 104 O.s.p. v spojení s ust. § 7 O.s.p. z dôvodu, že prejednanie tejto veci nepatrí do právomoci súdu, pretože predmetný právny vzťah nie je právnym vzťahom, ktorý vyplýva z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov. Keďže skúmanie splnenia predpokladov na ustanovenie žalovaného za sudcu patrí do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky v zmysle § 7 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene niektorých zákonov, rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia postúpi vec na ďalšie konanie Súdnej rade Slovenskej republiky.

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p..

Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že vec patrí do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky ako inému orgánu, ktorý má túto vec prejednať a rozhodnúť a že táto nepatrí do právomoci súdu. Poukázal na rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 22C/201/2009 zo dňa 1.7.2011, ktorým sa rozhodovalo o určení, že nie je predsedom predstavenstva spoločnosti TRANSPETROL, a.s., a teda súd rozhodol o otázke, ktorá nepatrí do súdnej právomoci, pretože o nej rozhoduje iný orgán, ktorým je valné zhromaždenie spoločnosti. Ak teda Okresný súd Michalovce prejednal a rozhodol vec, o ktorej podľa zákona rozhoduje iný orgán, tak Okresný súd Rožňava môže prejednať a rozhodnúť, že Y.. P. U. nie je sudcom Okresného súdu Michalovce, hoci podľa zákona o tejto veci má rozhodnúť Súdna rada Slovenskej republiky. Žalovaný zostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1,3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, aj keď z iných, než žalobcom uvádzaných dôvodov.

Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, ak dospel k záveru, že rozhodovanie v prejednávanej veci nepatrí do právomoci súdu, v dôsledku čoho bolo potrebné jeho rozhodnutie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušiť.

V žalobe sa žalobca domáha určenia, že žalovaný nie je sudcom Okresného súdu Michalovce, lebo bol vymenovaný za sudcu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré v čase jeho vymenovania za sudcu v 80-tych rokoch 20. storočia upravovali postup pri vymenovaní občana Československej socialistickej republiky za sudcu.

Postavenie sudcov, ich práva a povinnosti, vznik a zánik funkcie sudcu upravuje zákon 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o sudcoch) v nadväznosti na čl. 144 až 148 Ústavy Slovenskej republiky.

Sudca je predstaviteľom súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov (§ 2 ods. 1 zákona o sudcoch).

Podľa čl. 145 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sudcov vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky na návrh Súdnej rady Slovenskej republiky. Vymenúva ich bez časového obmedzenia.

Podľa § 145 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky za sudcu môže byť vymenovaný občan Slovenskej republiky, ktorý je voliteľný do Národnej rady Slovenskej republiky, dosiahol vek 30 rokov a má vysokoškolské právnické vzdelanie. Ďalšie predpoklady na vymenovanie za sudcu a jeho funkčný postup, ako aj rozsah imunity sudcov ustanoví zákon.

Predpoklady na vymenovanie sudcu ustanovuje § 5 zákona o sudcoch tak, že v zmysle ods. 1 tohto zákonného ustanovenia za sudcu môže byť vymenovaný občan, ktorý

a/ v deň vymenovania dosiahol vek aspoň 30 rokov,

b/ získal právnické vzdelanie absolvovaním magisterského štúdia na Právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo má uznaný alebo nostrifikovaný doklad o získaní právnického vzdelania absolvovaním štúdia rovnakej úrovne na vysokej škole v zahraničí,

c/ má plnú spôsobilosť na právne úkony a je zdravotne spôsobilý na výkon funkcie sudcu,

d/ je bezúhonný a jeho morálne vlastnosti dávajú záruku, že funkciu sudcu bude riadne vykonávať,

e/ má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

f/ zložil odbornú justičnú skúšku,

g/ úspešne absolvoval výberové konanie, ak tento zákon neustanovuje inak,

h/ súhlasí s vymenovaním do funkcie sudcu a s pridelením na vopred určený súd; súhlas musí mať písomnú formu.

Podľa § 6 zákona o sudcoch, sudcu vymenúva prezident Slovenskej republiky na návrh Súdnej rady, vymenúva ho bez časového obmedzenia.

Podľa § 7 zákona o sudcoch, súdna rada podá prezidentovi návrh na vymenovanie sudcu, len ak ide o osobu, ktorá spĺňa predpoklady podľa § 5 ods. 1 a 3.

Podľa čl. 145 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky sudca skladá sľub do rúk prezidenta a v zmysle ods. 5 zložením sľubu sa ujíma svojej funkcie.

Podľa § 10 zákona o sudcoch, sudca po svojom vymenovaní skladá Ústavou Slovenskej republiky predpísaný sľub do rúk prezidenta a potvrdzuje ho svojim podpisom (ods. 1). Odmietnutie zloženia sľubu alebo zloženie sľubu s výhradou má za následok zánik funkcie (ods. 2). Dňom zloženia sľubu sa sudca ujíma funkcie (ods. 3).

Dôvody zániku funkcie sudcu sú ustanovené v § 17 zákona o sudcoch tak, že funkcia sudcu zaniká :

- a/ odvolaním z funkcie,
- b/ vzdaním sa funkcie,
- c/ pozbavením spôsobilosti na právne úkony, alebo obmedzením spôsobilosti na právne úkony,
- d/ stratou štátneho občianstva Slovenskej republiky,
- e/ zmenou trvalého pobytu mimo územia Slovenskej republiky,
- f/ neodstránením dôvodov nezlučiteľnosti výkonu funkcie sudcu,
- g/ nezložením sľubu alebo zložením sľubu s výhradou,
- h/ vypovedaním sľubu,
- i/ smrťou.

Podľa § 18 ods. 1 zákona o sudcoch prezident na návrh súdnej rady sudcu odvolá :

- a/ na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku za úmyselný trestný čin,
- b/ ak bol právoplatne odsúdený za trestný čin a súd v jeho prípade nerozhodol o podmiennečnom odložení výkonu trestu odňatia slobody,
- c/ na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu pre čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu,
- d/ ak zanikla jeho voliteľnosť do Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa ust. § 18 ods. 2 Zákona o sudcoch, prezident na návrh na súdnej rady môže sudcu odvolať, ak :

- a/ mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka, riadne vykonávať sudcovské povinnosti,
- b/ dosiahol vek 65 rokov.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o sudcoch, ak sú dôvody na odvolanie z funkcie sudcu podľa ods. 1 alebo 2, súdna rada musí predložiť prezidentovi návrh na odvolanie sudcu. Ak sú dôvody na odvolanie z funkcie sudcu podľa ods. 2, minister oznámi túto skutočnosť súdnej rade.

Podľa ust. § 18 ods. 4 zákona o sudcoch dňom, keď bolo sudcovi doručené rozhodnutie o odvolaní, funkcia sudcu zaniká.

Podľa § 19 zákona o sudcoch, sudca sa môže funkcie sudcu vzdať písomným oznámením prezidentovi. Funkcia sudcu v takom prípade zaniká uplynutím kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo písomné oznámenie o vzdaní sa funkcie doručené prezidentovi.

Podľa ust. § 20 ods. 1 zákona o sudcoch, funkcia sudcu zaniká dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol sudca pozbavený pôsobnosti na právne úkony, alebo ktorým bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená a smrťou sudcu.

Podľa ust. § 20 ods. 2 zákona o sudcoch funkcia sudcu zaniká aj dňom straty štátneho občianstva Slovenskej republiky alebo zmenou trvalého pobytu mimo územia Slovenskej republiky.

Podľa ust. § 25 ods. 1 zákona o sudcoch, vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú práva a povinnosti sudcu a štátu upravené týmto zákonom.

Podľa ust. § 25 ods. 2 zákona o sudcoch výkon funkcie sudcu sa začína dňom zloženia sľubu a končí sa v deň zániku funkcie sudcu alebo v deň prerušenia výkonu funkcie sudcu, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle ust. § 151 ods. 1 zákona o sudcoch, sudcovia a prísediaci ustanovení do funkcie podľa doterajších predpisov sa považujú za sudcov a prísediacich ustanovených podľa tohto zákona.

Podľa ust. § 151 ods. 4 zákona o sudcoch zloženie sudcovského sľubu podľa doterajších predpisov sa považuje za sľub podľa tohto zákona, ak ho sudca do 30 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona nevytvorí.

V zmysle čl. 141a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí :

a/ predkladať prezidentovi Slovenskej republiky návrhy kandidátov na vymenovanie sudcov a návrhy na odvolanie sudcov,

b/ rozhodovať o pridelení a preložení sudcov,

c/ predkladať prezidentovi Slovenskej republiky návrhy na vymenovanie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a návrhy na ich odvolanie,

d/ predkladať vláde Slovenskej republiky návrhy kandidátov na sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch,

e/ voliť a odvolávať členov disciplinárnych senátov a voliť a odvolávať predsedov disciplinárnych senátov,

f/ vyjadrovať sa o návrhu rozpočtu súdov Slovenskej republiky pri zostavovaní návrhu štátneho rozpočtu,

g/ ďalšia pôsobnosť, ak tak ustanoví zákon.

Ďalšiu pôsobnosť Súdnej rady Slovenskej republiky vymedzuje ust. § 4 zák. č. 185/2002 Z.z..

V zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 185/2002 Z.z. do ďalšej pôsobnosti súdnej rady podľa tohto zákona patrí :

a/ prerokovať správy o čerpaní rozpočtových prostriedkov súdov,

b/ schvaľovať štatút súdnej rady a rokovací poriadok súdnej rady,

c/ schvaľovať organizačný poriadok kancelárie Súdnej rady Slovenskej republiky,

d/ voliť podpredsedu súdnej rady,

e/ koordinovať činnosť sudcovských rád zriadených podľa osobitného predpisu,

f/ zaujímať stanoviska k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva, konanie pred súdmi a postavenie sudcov,

g/ zaujímať stanoviská k návrhom koncepčných dokumentov týkajúcich sa súdnictva, ktoré sa predkladajú na rokovanie národnej rady a vlády,

h/ volí určený počet členov rady Justičnej akadémie podľa osobitného predpisu.

Podľa ust. § 4 ods. 2 citovaného zákona súdna rada po dohode s ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky ďalej :

a/ schvaľuje zásady sudcovskej etiky,

b/ schvaľuje zásady povoľovania práce v domácom prostredí,

c/ určuje obsahovú náplň vzdelávania sudcov.

Podľa ust. § 4 ods. 3 citovaného zákona ďalšiu pôsobnosť súdnej rady ustanovuje osobitný predpis.

Z vyššie citovaných článkov Ústavy SR a zákonných ustanovení vyplýva, že funkcia sudcu vzniká a zaniká spôsobom a za podmienok ustanovených Ústavou SR a zák. č. 385/2000 Z.z..

O tom, či niekto je alebo nie je sudcom, nepatrí rozhodovať Súdnej rade Slovenskej republiky a ani inému orgánu, pretože rozhodovanie o tejto otázke nie je zákonom zverené do kompetencie žiadneho orgánu.

Do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí predkladať návrhy na vymenovanie a odvolanie sudcov a v tej súvislosti skúmať splnenie predpokladov podľa § 5 ods. 1 zákona o sudcoch, avšak o takýto prípad v prejednávanej veci nejde, keďže žalovaný už sudcom je a de facto je namietané, že sa ním stal (v minulosti), hoci nespĺňal zákonom ustanovené predpoklady.

Rozhodnutie o nároku žalobcu tak, ako je formulovaný v žalobnom petite a ako je žalobcom odôvodnený, nepatrí do právomoci Súdnej rady Slovenskej republiky ani iného orgánu, lebo zákonom nie je zverené žiadnemu orgánu vrátane Súdnej rady SR rozhodovanie o tom, či niekto (nie) je sudcom, preto vec musí prejednať súd, inak by došlo k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae).

V zmysle čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie.

Vzťahmi právomoci (pôsobnosti, kompetencie) sú vzťahy medzi súdmi na jednej strane a inými orgánmi na strane druhej).

Právomocou súdu sa rozumie vymedzenie okruhu vecí, ktoré súdy prejednávajú a rozhodujú; je procesnou podmienkou konania, ktorej nedostatok nemožno odstrániť.

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Citované ustanovenia vymedzujú právomoc súdov, t.j. okruh vecí, ktorých realizácia je právom aj povinnosťou súdu.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že danosť súdnej právomoci je jednou z prvoradých procesných podmienok a jej nesplnenie skúma súd ex offio v každom štádiu konania a na každom stupni rozhodovania.

Občiansky súdny poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 7. V ods. 1 tohto ustanovenia vymedzuje, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci (nároky), ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov. Takto ohraničený súbor sa týka vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravujú princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie účastníkov - charakteristickým znakom občianskoprávných vzťahov je predovšetkým rovnaké (rovnocenné) postavenie ich subjektov, pri ktorom jeden z účastníkov právneho vzťahu nemôže jednostranným úkonom založiť povinnosti druhého účastníka a nemôže ani autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého subjektu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 7 ods. 1 O.s.p. súdy v občianskom súdnom konaní prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, tieto však vždy len vtedy, ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 2 O.s.p.). Súdy teda neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov s výnimkou prípadov, ak zákon výslovne zveruje takéto právne veci do právomoci civilného súdu.

Hoci návrhom na začatie konania v tejto veci vymedzený predmet konania nie je možné podriaďiť pod žiadny zo vzťahov vymedzených v citovanom ust. § 7 O.s.p. tak, ako to správne uzavrel aj súd prvého stupňa, neznamená to ešte, žeby už len tým bola vylúčená právomoc občianskoprávneho súdu.

Pri pochybnostiach o právomoci súdu treba totiž ustanovenie § 7 O.s.p. vykladať v súvislosti s ust. § 104 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu. Citované ustanovenie vôbec nepredpokladá, aby súd zastavil konanie pre nedostatok právomoci a zároveň nerozhodol o postúpení veci inému orgánu z dôvodu, že nie je daná právomoc ani žiadneho iného orgánu na jej prejednanie a rozhodnutie. Uznesením o zastavení konania pre nedostatok právomoci je súd povinný rozhodnúť, ktorému orgánu sa vec postupuje.

Ak súd dospeje k záveru, že nie je daná jeho právomoc na konanie o veci a nie je daná ani právomoc iného orgánu na prejednanie a rozhodnutie, nemôže konanie pre tento nedostatok zastaviť, ale vec musí prejednať sám; inak by došlo k odmietnutiu spravodlivosti.

Takýto postup je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorý zakupuje právo na súdnu ochranu, obsahom ktorého je možnosť každého domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ak napriek vyššie uvedeným skutočnostiam súd konanie zastavil a vec postúpil Súdnej rade Slovenskej republiky, vec nesprávne právne posúdil, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vracia mu vec na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania.

Po vrátení veci bude úlohou súdu vo veci konať a pre rozhodnutie vo veci si v prvom rade ujasniť otázku, či sa jedná o určovaciu žalobu v zmysle ust. § 80 písm. c/ O.s.p., prípadne inú žalobu a či uvedená žaloba má podklad v hmotnom práve.

Určovacou žalobou v zmysle ust. § 80 písm. c/ O.s.p. sa možno domáhať iba určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Nemožno sa však ňou domáhať určenia skutočnosti, ktorá by mohla byť právnou skutočnosťou, ak s ňou majú byť spájané právne následky (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 231/2006 z 27.11.2007). Určenie existencie právnej skutočnosti, nie právneho vzťahu alebo práva rozhodnutím súdu prichádza do úvahy iba vtedy, ak to zákon pripúšťa. V takomto prípade nejde o určovaciu žalobu, ale o žalobu inú, v § 80 O.s.p. neuvedenú a súd ani neskúma naliehavý právny záujem. Ten súd skúma iba v prípade žaloby o určenie (ne) existencie právneho vzťahu alebo práva.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci je preto potrebné skúmať, či žaloba, ktorou sa žalobca domáha vyslovenia, že sudca Y.. P. U. nie je sudcom Okresného súdu Michalovce, má oporu v platnom práve.

Toto rozhodnutie prijal senát jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.